

предхождано от анализ на всяко издание. Отговорите тук неминуемо ще бъдат непълни, тъй като ограничавам темата върху ранния етап от развитието на българската периодика и не обхващам целия спектър от вестници и списания.

Избраната горна хронологическа граница на изследването е условна - спiram се на периодични издания, излизали преди апогея на четническото движение 1867-1868 г. Тогава, както е добре известно, самата поява на четите - един български феномен, се превръща в първостепенна международна новина за европейската преса. Преобладаващо негативен, обаче, е шумът в западноевропейските вестници около четите³. Сблъсъкът с тази реалност подтиква българските публицисти да осъзнаят още по-добре колко нужно е да съдействат за преодоляване на чуждите предубеждения и неразбиране, да спечелят симпатии сред европейската общественост и дипломация. По времето на ТЦБК и четническото движение не случайно нашият емигрантски печат става по-многогласен. Симптоматично е почти едновременното раждане на вестниците „Народност“ и „Дунавска зора“ и лайтмотивът на поместваните в тях текстове⁴. Ново поколение от ярки личности се изявява на публицистичното поприще, постепенно се обогатяват програмите на емигрантската периодика, докато се стигне до ненадминатите вестници - трибуни на Л. Каравелов и Хр. Ботев. Разнолик в идейно отношение, но също с видни представители е и кръгът публицисти, поддържащи с перото си цариградския български периодичен печат. Всичко това става през следващия десетгодишен период от 1867 до 1877 г. Тогава рубриците за политически новини от чужбина в българските вестници и списания са много по-богати на информация и все по-често съобщенията за международни събития се съпътстват от задълбочени коментари или са повод за написване на специални статии, нещо което виждаме сравнително рядко през по-ранния етап⁵. Да се върнем към началото.

Интегрирането на Балканите към европейския пазар при прехода към Новото време въвлеча и българския народ в сферата на по-развити обществени отношения. Оформят се нови социални сили, техните порасли духовни потребности изискват преодоляване на изолацията, запознаване с външния свят и политическия живот на континента. Значителни кръгове от многочислената българска емиграция, живеещи в по-свободна среда, придобиват навика да следят чуждестранни издания. Все по-остро и самото българско общество вътре в страната чувства необходимостта от свои периодични издания, от които да узнава повече за текущата международна политика, за правата и домогванията в гражданската сфера на другите народи.

Естествено много преди да се утвърди като фактор въздействието на печата,